

Za nas je še posebej pomembno njeno delo na področju varstva narave. Skupaj z ing. Antonom Šivicem sta postavila temelje današnji službi pri Zavodu za spomeniško varstvo SRS. Veliko si je prizadevala za ožvitev in razglasitev Triglavskega narodnega parka, sodelovala je pri ustanovitvi našega glasila in organizirala sistematično zbiranje gradiva za monografijo o našem narodnem parku. Pripravila je številne predloge za zavarovanje pokrajinskih območij in naravnih znamenitosti. Ustanovila je »Gorsko stražo«, s predavanji in članki je vzpodbujala mladino in javnost k varovanju narave. Njene prispevke najdemo v »Varstvu spomenikova«, v vseh dozdajšnjih številkah »Varstva narave«, v dnevnem in periodičnem tisku po vsej domovini. Naše zavarovane naravne znamenitosti pa popularizira tudi po tujih strokovnih revijah in zbornikih. Vrsto let že sodeluje v Prirodoslovnem društvu Slovenije, Društvu konservatorjev, Zvezi društev za varstvo ptic in v mednarodnih organizacijah za varstvo narave (CIPRA, UICN, VNP). S tem naštevanjem pa gotovo nismo mogli zajeti njenega dela, ki je skrito v arhivih naše službe.

Ob svojem jubileju je bila dr. Angela Piskernik za življenjsko delo odlikovana z redom zaslug za narod z zlato zvezdo, priznanje pa so ji dale tudi tuje varstvene organizacije in znanstvene ustanove. Naj ji tudi mi ob visokem jubileju izrečemo iskrena voščila z željo, da tudi vnaprej z enako vnemo pomaga našemu varstvu narave.

VIKTOR PETKOVŠEK

STANE PETERLIN

OB JUBILEJU UNIV. PROF. INŽ. CIRILA JEGLIČA

Sedemdeseto leto mineva, kar se je 26. januarja 1897 v Sv. Križu pri Litiji v učiteljski družini rodil univ. prof. inž. Ciril Jeglič. Izoblikoval se je v zelo izvirno, v občem merilu veliko, v slovenskem in jugoslovanskem pa enkratno osebnost.

Njegovo poznejšo življenjsko pot so odločilno začrtala najbrž že deška leta. Med počitnicami je zahajal na deželo, kjer so mu v otroško dušo segli prvi privlačujoči vplivi zavestnejših neposrednih stikov z naravo, ki so se v mladeniških letih ob novih doživetjih in spoznanjih še poglobljali in utrjevali ter prof. Jegliču končno vtisnili neizbrisen pečat ljubitelja narave in tankočutnega poznavalca njenih lepot. To in pa dejstvo, da je med bivanjem na deželi pri sorodnikih na kmetiji doobra spoznal ter vzljubil delo na zemlji, je imelo zanj daljnosežne posledice. Odločilno je vplivalo tudi na izbiro poklica, saj se je potem, ko je v Ljubljani uspešno končal osnovno šolo in maturiral na klasični gimnaziji, odločil za agronomski poklic. Visokošolske študije je začel na Dunaju, diplomiral pa na univerzi v Zagrebu leta 1922. Vedoželjni duh zrelega intelektualca nato ni miroval, marveč je mladega v vrtnarstvo usmerjenega agronoma vzpodbujal k nadaljnjemu poglobljanju znanja in k podrobnejšemu študiju nekaterih posebnih, zlasti v oblikovanje krajine segajočih vprašanj. V letih 1929/30 se je izpopolnjeval v Berlinu, kjer je poleg drugega poslušal predavanja takrat vodilnih strokovnjakov s področja oblikovanja vrtov in krajine. Prepotoval je dobršen del Evrope in si ogledoval predvsem mnoge vrtnarske institucije ter se seznanjal z njihovim delom. Udeleževal se je mednarodnih strokovnih zborovanj, med drugim ga najdemo leta 1938 v Berlinu kot referenta na »12. Mednarodnem hortikulturnem kongresu«.

Vsa pot skoraj pol stoletja trajajočega jubilarntovega javnega delovanja je skladna z njegovo temeljito splošno izobrazbo in sijajno strokovno razgledanostjo pa jasnim hotenjem in nemirnim, delavnim ter silno kritičnim duhom, ki je brez nehanja iskal novih in lepših ter boljših pa morda laže rešljivih ali kako drugače popotnejših rešitev. Jubilarntovo javno delovanje poteka po več poteh, ki so samo včasih vzporedne, večinoma pa se v medsebojnem dopolnjevanju spletajo v posrečeno, nerazdružljivo celoto. Posamič jih poizkušamo omenjati samo zato, ker bi marsikatera med njimi pravzaprav že sama terjala zase vsega človeka. Po drugi strani pa so nam tudi vse enako dragocene in se ne bi mogli odločiti, ali je pomembnejše jubilarntovo strokovno organizacijsko delovanje v vrtnarski proizvodnji ali pedagoško delo ali njegovi dosežki v oblikovanju krajine in vrtov ali nam je dal več s pisano besedo in uredniškim delom ali s tu neomenjenim delovanjem.

Eno največjih zaključenih del ing. Jegliča za organizacijo proizvodnje je 24 ha obsegajoča drevesnica v Markuševcu, ki je služila komunalnim potrebam Zagreba že pred vojno. Sem štejemo tudi drevesnico in druge objekte za potrebe arboretuma Volčji potok, manjši tovrstni objekti pa so nastajali pod Jegličevim vodstvom tudi pri vseh šolah, v katerih je deloval.

Svoje pedagoško delovanje je prof. Jeglič začel leta 1924 na kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu, ga nadaljeval na srednji sadjarsko-vinarski šoli v Mariboru leta 1928 in še isto leto v Srbiji, kamor je bila mariborska šola preseljena. Leta 1932 je prevzel organizacijo ustanovitve srednje vrtnarske šole v Božjakovini pri Zagrebu in številne pedagoške dolžnosti na njej. Po vojni se mu je izpolnil dolgoletni sen: na njegovo prizadevanje smo Slovenci dobili lastno srednjo vrtnarsko šolo, ki je prvo leto (1946—47) delovala v Celju, nato pa v Mariboru. Šolo so polagoma opustili, ko je prof. Jeglič prevzel na agronomski fakulteti v Ljubljani vodstvo prve katedre za vrtnarstvo na slovenski univerzi. Pejsažno vrtnarstvo je predaval tudi arhitektom. Posebno poglavje v jubilarntovem pedagoškem delovanju pa so številna javna predavanja.

Delo ing. Jegliča kot vrtnega in pejsažnega arhitekta je pomenilo v Jugoslaviji važen preobrat v dotedanjem pojmovanju oblikovanja vrtnega prostora in krajine. Temeljito poznavanje stvaritev vodilnih evropskih oblikovalcev in zmožnost lastnega umetniškega doživljanja in samostojnega kreiranja so že v tridesetih letih v Zagrebu pripeljali do velikih impresivnih stvaritev (Medveščak, Krešimirov trg, pokopališče Mirogoj, Maksimir in še mnogo drugih), ki so našle posnemovalce po vsej državi. Če naj omenimo vsaj nekatera izmed mnogih Jegličevih povojnih del, ne moremo mimo izvedenih projektov v zvezi z objekti predsednika republike v Beogradu in na Brionih ter izvršnega sveta v Skopju in na Ohridu. Veliko je prispeval k obnovitvi vrta Juliana v Trenti, o katerem je napisal tudi knjigo, ki obsega poleg podatkov o Juliani še precej napotkov širše vrednosti. Več njegovih projektov pa še čaka na realizacijo ali pa so bili izvedeni samo deloma, npr. arboretum Volčji potok.

Prof. Jeglič se je kmalu posvetil tudi literarnemu snovanju, h kateremu ga je med drugim vzpodbujal neposredni vpliv Izidorja Cankarja. Pisal je v *Dom in svet* in *Mladiko*, s sedemindvajsetimi leti pa je v *Klasju* izdal zbirko črtic *Obrazi*. Čeprav je prof. Jeglič tudi v poznejših letih še vedno napisal marsikaj, kar ima, če že ne zmeraj v celoti pa vsaj pretežno, leposlovno veljavo, se je kasneje le posvetil strokovnemu pisanju. Napisal je blizu tisoč večinoma strokovnih sestavkov,

ki so izšli večidel v slovenski, nekateri pa v hrvatski in nemški periodiki, in osem strokovnih knjig. S suverenim obvladovanjem jezka in bogatim besednim zakladom ter uglajenim in negovanim leposlovnim slogom je Jegličeva emocionalna narava silno srečno izoblikovala vsebinsko neoporečne strokovne tekste, v katerih nikoli ne gre za samo golo naštevanje dejstev. Najsi je strokovna vsebina njegovih del še tako suhoparno vsakdanja, najsi dela hvalijo, učijo ali grajajo, iz njih zmeraj veje še nekaj, kar privlači in osvaja ter, zlasti pri mehkejših n raveh, vzpodbuja k posnemanju. Z Jegličevimi strokovnimi deli je naše strokovno pisanje doseglo novo kvaliteto podajanja snovi, raven, po kateri bi se pišoči morali zgledovati.

Ob pričujočem orisu, ki ne more biti popoln in skuša prikazati le najbolj bistveno iz dosedanjega delovanja prof. Jegliča, si bomo morda še posebej zastavili vprašanje, kakšen je njegov prispevek k varstvu narave. Ali pa je to vprašanje mogoče odveč? Saj je pejzažna hortikultura tisti del hortikulture dejavnosti, ki se mu je prof. Jeglič največ posvečal, in hkrati tudi tisti njen del, ki močno in večkrat odločujoče posega v naravo. Pri tem svojem delu prof. Jeglič ni bil samo pobudnik in izvajalec projektov v zvezi z estetsko ureditvijo krajine, ampak tudi odličen poznavalec in zmeraj jasen in odločen glasnik varstva narave. Vse do današnjih dni prizadeto spremlja posege, s katerimi stehinizirana družba krotoviči naravo, in se zavzema za pravilno urejeno in zdravo krajino; tudi ko je pred kratkim šlo za nižinske gozdove in krajino ob Soči, je bil na strani varuhov narave. Morda še veliko več kot z neposrednim delom pa je prof. Jeglič storil za varstvo narave, ko je svojim učencem desetletja z vsem entuziazmom vcepljal pravilen odnos do nje.

Kljub letom, ki so se nabrala, prof. Jeglič spremlja javna dogajanja in aktivno posega v mnoga med njimi; prav sedaj pa mu, med drugim, daje veliko opraviti strokovna terminologija, ki jo pripravlja za Slovensko akademijo znanosti in umetnosti.

Pred dnevi je sredi dela hudomušno potožil: »Veš, hiteti moram, ko mi je ostalo še tako malo let.« Mi pa menimo drugače in želimo našemu tako zelo cenjenemu jubilarantu še veliko zdravja, da bo lahko v miru postoril, kar še terja narod od svojega odličnega sina, kar mu nalaga poštena vest in česar ne sme ostati dolžan svojemu vrtu v Vižmarjah.

VINKO STRGAR